

"ER IS VEEL VERANDERD IN HONDERD JAAR"

Morgen, woensdag 20 november zal tijdens een bijzondere bijeenkomst in het dienstencentrum "De Schutse" in Leek het tweede deel van het door Alida de Vries geschreven boek "Er is veel veranderd in honderd jaar" worden gepresenteerd.

Prof. Dr. H.J. Prakke zal het boek inleiden en een exemplaar aanbieden aan de heer J.D. Leeuwma, voorzitter van de Groninger Maatschappij van Landbouw. Rond het thema van het boek zal vervolgens een discussie worden gehouden.

Groen, dat is de overheersende kleur van het landschap van het noorder-erf. Van de weiden en wouden van Friesland, Groningen en Drente. Boerenland met een eigen karakter en een eigen geschiedenis. In de afgelopen honderd jaar - van 1870 tot 1970 - is er veel veranderd in dit boerenland, in de landbouw en op het platteland. Daarover heeft Alida de Vries een boek geschreven. Het zijn twee delen geworden die resp. gaan over de periode van 1879 tot 1920 en van 1920 tot 1970. Landbouwgeschiedenis, sociale en economische geschiedenis verweven met het levensverhaal van Pieter Agema - geen bedacht verhaal maar een verhaal gebaseerd op een leven zoals het geleefd is.

DEEL 1

Wouter, de vader van Pieter, verliest in de jaren van de grote agrarische crisis (1880) zijn veehouderijbedrijf onder Kollum in Friesland. Met Trijntje en de kinderen trekt hij naar Groningen om daar voor zijn gezin als landarbeider de kost te gaan verdienen. De ambitie van zoon Pieter is om te leven en te werken op het platteland en in de landbouw - maar niet als landarbeider - als boer. Dat is een keuze voor hard werken, sober leven, sparen. In het Groningerland en als het daar niet meer verdiend kan worden trekt Piet de grens over en komt in het Roergebied terecht. Als het daar lijkt te lukken breekt de draad omdat Pieter zijn jeugdliefde - Greet, een Groninger boerendochter - trouw blijft.

Een triest Groninger intermezzo voert Pieter weer terug naar het Roergebied waar het hem lukt met Greet. Hij huurt een 15 ha groot bedrijf onder Walbeck en beleeft er

met Greet en de kinderen, die er geboren worden, gelukkige jaren. Tot in 1917 de eigenaar komt te overlijden, de boerderij verkocht wordt, Piet afziet van de mogelijkheid om de boerderij te kopen - er de voorkeur aan geeft om terug te gaan naar Groningen en daar met de opzij gelegde marken iets te kopen en opnieuw te beginnen.

DEEL 2

Dat kopen lukt: een 15 ha groot bedrijf onder Zevenhuizen in het Groningse Westerkwartier. Maar de matige twintiger jaren zitten tegen. Piet's marken (nog altijd in Duitsland) verliezen hun waarde - met extra financiële problemen. De twintiger jaren worden gevolgd door de jaren van crisis en malaise, door de tweede wereldoorlog. Maar Pieter verliest de moed niet - gaat landbouwtechnisch gezien met zijn tijd mee - en leeft mee met wat er in de samenleving beweegt. Dat is ook het sociale en politieke protest

van de boerenbeweging in de jaren dertig, culminerend in het optreden van Landbouw en Maatschappij. In die situatie kiest zoon Walter radicaal: hij wordt lid van de NSB - met alle gevolgen van die keuze voor het hele gezin. Gevolgen die zich laten voelen na de bevrijding. Maar ook hier is sprake van herstel - al zijn er diepe wonden geslagen. Door de jaren heen heeft Pieter zijn getrokken plan toch weten te realiseren: Walter op zijn bedrijf, Gerhard op een eigen spul in het nabij gelegen Mandeveld. Pieter bekijkt - in ruste - altijd wel betrokken, maar toch op enige afstand, de na-oorlogse ontwikkelingen en veranderingen in de samenleving en op het platteland.

Vanuit het eigen bestaan, het eigen bedrijf - intens meelevend met wat er in de wereld gebeurt - dat is het levensverhaal van Pieter Agema en zijn gezin: van Greet, Walter, Gerhard en Adda.

Roder Journal 19-11-85